

פרשת קדושים – יושר במסחר

יחידת הפסוקים: ויקרא י"ט, ל"ה-ל"ו
רעיון מרכזי: יושר כאורח חיים
פסוק מרכזי: "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה. מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם, אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים".

פתיחה:

- נביא לכיתה דברים שונים איתם אפשר למדוד / שמקובל לדעת מהי מידתם / שמשקלם רשום עליהם, נחלק אותם בין הילדים ומבקש מכל אחד לומר מה המידה/נפח. לדוגמה:
 - בקבוק של ליטר וחצי [בבקבוק מודדים ליטרים]
 - משקולת אימון [המשקולת נמדדת בקילו]
 - גובה השולחן – במדידה על ידי מטר
 - שקית שקדי מרק או דומה – נמדד על ידי משקל בגרמים [וכן על כל מוצר - קופסת שימורים, חלב וכדו'].
- אם יש לך בבית משקל דיגיטלי קטן יהיה נהדר להביא אותו ולמדוד בפועל את משקל השקית/פריטים שיובאו.
- נשאל: איך הייתם מגיבים אם יום אחד הייתם בודקים ומגלים שבבקבוק של ליטר וחצי שיש בו רק ליטר ו-400? הייתם מרגישים שרימו אתכם, ובצדק. אבל אתם לא בודקים, כי סומכים על חברת קוקה קולה או פריגת שהם מילאו בבקבוק בדיוק ליטר וחצי ולא פחות. אם חס וחלילה החברה תכתוב על המוצר מידות או משקל אחר מהאמת, זו תהיה רמאות וגניבה. ואיך זה עבד פעם? פעם היו שוקלים 'על המקום' אצל הסוחר בזמן הקניה. לסוחר היו מאזנים ואבני משקל. מי שהיה רוצה לקנות קילו חיטים, היה המוכר מניח על כף אחת של המאזנים משקולת של קילו ועל הכף השניה חיטים, כאשר המאזנים היו מאוזנות ידע הקונה שקיבל קילו חיטים.

בזמן התורה לא אמרו 'קילו' או 'ליטר'. היו מילים אחרות.
לדוגמה: כשמדדו דברים יבשים כמו קמח, אמרו: 'איפה',
וכשמדדו נוזלים אמרו: 'הין'.
אם הקונה היה רוצה לקנות חלב הוא היה אומר למוכר: תן לי בבקשה 'הין' חלב.
ואז המוכר היה ממלא לו כד בנפח של 'הין'

עכשיו נלמד את הפסוק מהתורה:

מֵאֲזַי צֶדֶק אֲבִנִי צֶדֶק

אֵיפֶת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק

יְהִי לָכֶם

אָנִי ה' אֶ-לֵהֵיכֶם

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם

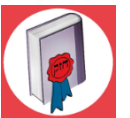
1. איזו מילה חוזרת על עצמה? כמה פעמים? **צדק**.
2. למה התורה חוזרת על כך מספר פעמים? כדי ללמד עד כמה צריך להיזהר בזה, ולחזק אותנו בדבר שלפעמים מפתה אותנו, וזה להורח כסף על חשבון השני.
3. מה צריך להיעשות בצדק, בצורה מדויקת, ללא עוול ומרמה? שהכל יהיה בצדק: המאזנים מכוונת יפה, אבני המשקל מדויקות, כלי הנפח מדויקים, כדי שכל שקילה או מדידה שהמוכר עושה, יעשה ביושר ויקפיד שלא לרמות ולא לנצל את האמון של הקונה.

נדון: אנחנו בסך הכל תלמידים, לא מוכרים במכולת ולא כלום, איך הפסוק קשור אלינו?
התשובה היא שהתורה לימדה אותנו עקרון, ואת העקרון הזה אפשר לקיים גם בדברים אחרים, לרדוף אחר בצדק ולהתנהג ביושר.
למשל, אם החזירו לנו יותר מדי עודף במכולת – נחזיר למוכר.
וכמו כל מצוות בין אדם לחברו, גם הסיימת של מצווה זו היא "אני ה'". עלינו להיות ישרים גם כשאף אחד לא יודע

סיכום:

- נכין תעודת זהות למצווה הנלמדת בשיעור:

סיפור להעשרה: לקיים חברה הוגנת

היה הַיָּה מלך חכם וטוב, אך לא היו לו בנים שיוכלו למלוך אחריו. חיפש המלך נער שיהיה קרוב אליו, חכם, יפה וגיבור, מישהו שלמלך ידע לעזור, מישהו שאפשר לסמוך עליו, שיגדל להיות מלך אחריו. הסתובבו עבדי המלך ברחבי הממלכה ואספו מבתי הספר ומתלמודי התורה נערים חכמים ונבונים, יפים וגיבורים. אחר כך ערכו מבחנים קשים לכל הנערים שנאספו, ומתוך כולם נבחרו שלושה נערים שהיו הכי מוצלחים בכל הממלכה.

כעת הובאו הנערים אל המלך אל השלב האחרון - המבחן של המלך. האחד שייבחר יהיה המלך הבא! הנערים הנרגשים התכוננו ליום הבחינה הגדולה והקשה מכולן, אך להפתעתם המבחן לא היה קשה כלל וכלל! הם לא נשאלו שאלות קשות ולא נדרשו להראות תרגילים מסובכים ומסוכנים, ההיפך - המבחן של המלך היה קל. כל אחד קיבל עציץ, והמלך אמר: "זרעתי כאן זרע. לכו הביתה, השקו אותו בכל יום, ובעוד שלושה חודשים ניפגש. הנער שהעציץ שלו יצמיח את הפרח הכי יפה - יהיה לי למשנה". עברו שלושה חודשים. חזרו הנערים לארמון המלוכה ובידיהם עציצים. שניים מהנערים עמדו גאים לנוכח הפרחים המרהיבים שגדלו בעציץ שלהם. הם היו במתח גדול - הפרח של מי מהם ימצא חן בעיני המלך?

הנער השלישי עמד בפניה, מבויש. הזרע שלו לא הצמיח דבר.

פנה המלך לנערים וביקש: "ספרו לי כיצד ביצעתם את המשימה".

ענה האחד: "כל בוקר קמתי באשמורת ראשונה והשקתי את העציץ המלכותי, והנה התוצאה: פרח מרהיב!"

ענה השני: "אני השקיתי ואף הוצאתי את העציץ לאור השמש, התמדתי ועמלתי, והנה הפרח שלי מרהיב ביופיו!"

ענה הנער השלישי במבוכה: "גם אני השקיתי את העציץ המלכותי, אף הוצאתי אותו לאור השמש. בכל יום נשאתי תפילה מיוחדת שהעציץ יפרח, אך כלום לא קרה - לא הצלחתי במשימה!"
או אז אורו פניו של המלך. הוא ניגש אל הנער השלישי ולתדהמת כולם חבש כתר זהב לראשו. הוציא המלך את הזרע שהטמין מתוך העציץ הריק והראה אותו לעיני כולם: הזרע היה מבושל. הפעם היו אלה שני הנערים הראשונים שהרכינו ראשם בבושה. כעת התגלתה התרמית לעיני כולם. זרע מבושל אינו יכול להצמיח דבר.

- נבין כי המלך רצה יורש עצר שנוהג בצדק עם עצמו, לא מרמה ומחליף את הזרעים... מלך כזה ידע להנהיג את ממלכתו בצדק ובחכמה.